

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r., poz. 916 ze zm.) uznanie za rezerwat przyrody obszarów następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem.

Rezerwat przyrody „Mięćmierz” jest położony w południowo-wschodniej części Polski, w województwie lubelskim, w powiecie puławskim, na terenie gminy Kazimierz Dolny.

Fizjograficznie niniejszy rezerwat zlokalizowany jest w granicach mezoregionu Małopolski Przełomem Wisły na skraju Równiny Bełżyckiej. Wymienione mezoregiony należą do makroregionu Wyżyna Lubelska, który wchodzi w skład podprowincji Wyżyna Lubelsko-Lwowska, prowincji Wyżyny Polskie oraz megaregionu Pozaalpejska Europa Środkowa.

Według ewidencji gruntów i budynków powiatu puławskiego, rezerwat przyrody „Mięćmierz” swoim zasięgiem obejmuje działki ewidencyjne o numerach 742/5, 742/7 oraz 800, o łącznej powierzchni 11,67 ha, położone w obrębie ewidencyjnym Męcimierz-Okale.

Rezerwat złożony jest z dwóch enklaw. Enklawa I potocznie określana mianem „skarpy wiślanej”, obejmująca działkę 800, znajduje się na południe od zabudowań wsi Mięćmierz. Enklawa II potocznie określana mianem „suchej dolinki”, obejmująca działki 742/5 i 742/7, położona jest na skarpie pomiędzy zabudowaniami Albrechtówki i Mięćmierza.

Całość gruntów rezerwatu należy do Skarbu Państwa i jest w trwałym zarządzie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie.

Celem ochrony rezerwatu przyrody „Mięćmierz” jest zachowanie siedlisk kserotermicznych i zespołów roślinnych z dużym udziałem gatunków rzadkich i chronionych oraz zachowanie unikatowych otwarc widokowych.

Dominującym typem roślinności, zarówno na powierzchni w Albrechtówce, jak i w Męcimierzu, są murawy kserotermiczne z klasy *Festuco-Brometea* reprezentujące coraz rzadszy na Lubelszczyźnie zespół omanu wąskolistnego *Inuletum ensifoliae*. Zespół ten budowany jest głównie przez: oman wąskolistny *Inula ensifolia*, turzycę niską *Carex humilis*, astra gawędkę *Aster amellus*, ożankę właściwą *Teucrium chamaedrys* i szalwię łąkową *Salvia pratensis*. W murawach często rosną także: dzwonek syberyjski *Campanula sibirica*, driakiew żółta *Scabiosa ochroleuca*, krwiściąg mniejszy *Sanguisorba minor*, przytulia biała *Galium album*, kłosownica pierzasta *Brachypodium pinnatum*, krzyżownica gorzka *Polygala amara*. Roślinom zielnym towarzyszą krzewy: róża rdzawa *Rosa rubiginosa*, ligustr pospolity *Ligustrum vulgare*, szczodrzyk czerniejący *Lembotropis nigricans*, janowiec barwierski *Genista tinctoria* i jałowiec pospolity *Juniperus communis*.

W miejscach wilgotniejszych i tam, gdzie warstwa gleby jest grubsza wykształcają się zbiorowiska, w których dominuje kłosownica pierzasta. Wraz z nią występują: ożanka właściwa, lucerna sierpowata *Medicago falcata*, przytulia biała, lebiodka pospolita *Origanum vulgare*, miejscami miłek wiosenny *Adonis vernalis* i goryczka krzyżowa *Gentiana cruciata*.

W sąsiedztwie muraw znajdują się zbiorowiska okrajkowe z klasy *Trifolio-Geranietea sanguinei* budowane przez gatunki murawowe oraz towarzyszące im rośliny okrajkowe i leśne tj.: bodziszek czerwony *Geranium sanguineum*, gorysz siny *Peucedanum cervaria*, zawilec wielkokwiatowy *Anemone sylvestris*, pajęcznica gałęzista *Anthericum ramosum*, fiołek kosmaty *Viola hirta*, poziomka twardawa *Fragaria viridis*, ciemiężyk biało-kwiatkowy *Vincetoxicum hirundinaria*, lebiodka pospolita, dzwonek brzoskwiniolistny *Campanula persicifolia*, pierwiosnek lekarski *Primula veris*, ciociorka pstra *Coronilla varia* i inne.

Na fragmencie zbocza w Albrechtówce eksponowanym na południowy-zachód, na piasku pokrywającym margle, wykształcił się niewielki płat *Festuco psammophilae-Koelerietum glaucae*. Jest

to luźna murawa z kostrzewą piaskową *Festuca ovina* ssp. *glauca* var. *psammophila*, macierzanką piaskową *Thymus serpyllum*, rozchodnikiem ostrym *Sedum acre* i rozchodnikiem sześciorzędowym *Sedum sexangulare*, bylicą polną *Artemisia campestris*, chabrem nadreńskim *Centaurea stoebe*, pięciornikiem piaskowym *Potentilla arenaria*, lepnicą zwisłą *Silene nutans* i inne.

Na stromych zboczach opadających ku Wiśle wykształcają się ciepłolubne zbiorowiska z klasy *Rhamno-Prunetea*, związku *Berberidion*. Wyróżnić tu można dwa zespoły roślinne *Pruno-Ligustretum* i *Rhamno-Cornetum sanguinei*. Są to zwarte zarośla derenia świdwy *Cornus sanguinea*, śliwy tarniny *Prunus spinosa*, ligustru pospolitego, berberysu zwyczajnego *Berberis vulgaris*, szakłaku pospolitego *Rhamnus cathartica*, kaliny koralowej *Viburnum opulus* i róż *Rosa* sp. W runie pod okapem krzewów dominują mchy oraz pojedyncze gatunki murawowe i okrajkowe tj. kłosownica pierzasta, ożanka właściwa, lebiodka pospolita, turzycza sina *Carex flacca*. W miejscach po nasadzeniach sosny odtwarzają się murawy kserotermiczne.

Badania naukowe prowadzone w latach 2020-2021 wykazały występowanie w rezerwacie przyrody „Mięćmierz” ponad 100 gatunków roślin naczyniowych. Większość z nich to rośliny murawowe z klasy *Festuco-Brometea* i okrajkowe z klasy *Trifolio-Geranietea sanguinei*. Łącznie na terenie rezerwatu zanotowano 30 gatunków rzadkich, zagrożonych i objętych ochroną prawną. W tym: 15 gatunków z Polskiej czerwonej listy roślin kwiatowych i paprotników, 17 gatunków z czerwonej listy roślin naczyniowych Lubelszczyzny oraz 9 gatunków objętych ochroną ścisłą i 11 objętych ochroną częściową zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r (Dz.U. z 2014 r. poz. 1409).

Świat zwierzęcy rezerwatu „Mięćmierz” obfituje w liczne gatunki bezkręgowców termofilnych lub kalcyfilnych.

Na terenie rezerwatu najlepiej poznaną grupą są pająki. Na enklawie II znajduje się stanowisko chronionego i wymienianego w Polskiej czerwonej księdze zwierząt gatunku – gryziela stepowego *Atypus muralis*. Występują tam także rzadkie gatunki pajaków termofilnych: *Ozyptila pullata*, *Ozyptila blackwalli*, *Arctosa figurata*, *Zodarion germanicum*, *Bassaniodes robustus*, *Megalepthyphantes pseudocollinus* oraz kosarz *Trogulus closanicus*.

Spośród chrząszczy stanowiska posiada tutaj rzadka i związana z siedliskami kserotermicznymi stonka – *Timarcha rugosa* oraz stosunkowo pospolity jeszcze, okazały przedstawiciel *Scarabaeidae* – wałkarz lipczyk *Polyphylla fullo*.

Często spotykany jest tu chroniony ślimak żółtawy *Helix lutescens*.

Odnośnie gadów licznie występuje jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, padalec *Anguis fragilis*, zaskroniec *Natrix natrix*. Na terenie enklawy I obserwowano gniewosza plamistego *Coronella austriaca*.

Spośród gromady ssaków, na terenie enklawy II obserwowano następujące gatunki: gronostaj europejski *Mustella eremita*, orzesznica leszczynowa *Muscardinus avellanarius*, jeż wschodnioeuropejski *Erinaceus concolor*, kuna domowa *Martes foina*, kret europejski *Talpa europaea*, nornica ruda *Myodes glareolus*, myszarka polna *Apodemus agrarius*, ryjówka aksamitna *Sorex araneus*.

Poza bogactwem florystycznym i faunistycznym, rezerwat wyróżniają unikatowe otwarcia widokowe na przełomowym odcinku Wisły. W okolicach Mięćmierza i Janowca dolina Wisły zawęża się do szerokości niespełna kilometra, przybierając formę wąskiego kanionu. Z rezerwatu możemy podziwiać faunistyczny rezerwat przyrody „Krowia Wyspa” oraz przeciwny brzeg Wisły z dominującym zamkiem w Janowcu. U podnóża północnej enklawy rezerwatu, w „suchej dolince”, położona jest dawna osada rybacka Mięćmierz z historyczną wiejską zabudową określaną mianem „żywego skansenu”. Część wiejskich chałup oraz zabudowań gospodarczych została wpisana do rejestru zabytków.

Rezerwat „Mięćmierz”, wraz z terenami przyległymi, wypełnia definicję krajobrazu kulturowego, rozumianego jako postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwo-

ry cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka.

Rezerwat przyrody „Mięćmierz” położony jest w obrębie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.

Ponadto teren ten podlega ochronie w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 w postaci specjalnego obszaru ochrony siedlisk Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 oraz obszaru specjalnej ochrony ptaków Małopolski Przełom Wisły PLB140006.

Na terenie rezerwatu przyrody „Mięćmierz”, w ramach Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywy Siedliskowej), ochronie podlegają następujące siedliska przyrodnicze: 6210 Murawy kserotermiczne *Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis* oraz 5130 Formacje z jałowcem pospolitym *Juniperus communis* na wrzosowiskach lub nawapiennych murawach.

Z uwagi na wyżej wymienione warunki siedliskowe terenu oraz bogactwo gatunków roślin i zwierząt, obiekt w pełni spełnia definicję rezerwatu przyrody podaną w art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody tj. obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

W niniejszym akcie prawnym, wykorzystując dane systemu informacji przestrzennej, wprowadzono załączniki w postaci mapy rezerwatu oraz wykaz współrzędnych punktów załamania granic sporządzonych w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U z 2012 r., poz. 1247 ze zm.).

Nadzór nad przedmiotowym rezerwatem będzie sprawował Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie.

Projekt zarządzenia został zaopiniowany pozytywnie przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody, działającą przy Regionalnym Dyrektorze Ochrony Środowiska w Lublinie, uchwałą nr 3/2022 z dnia 10 listopada 2022 roku.

Projekt zarządzenia został poddany konsultacjom społecznym, w których uczestniczyli:

- 1) Urząd Miasta w Kazimierzu Dolnym i Rada Miejska w Kazimierzu Dolnym,
- 2) Urząd Gminy Wilków,
- 3) Społeczeństwo.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, obwieszczeniem z dnia 28 lutego 2023 roku, znak WPN.6200.1.3.2023.MO, zawiadomił o sporządzeniu projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia rezerwatu przyrody „Mięćmierz” i możliwości składania przez wszystkich zainteresowanych uwag i wniosków. Obwieszczenie zostało podane do publicznej wiadomości poprzez opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie. Obwieszczenie zostało również wywieszone na tablicach ogłoszeń: Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie w dniach 28 lutego do 4 kwietnia 2023 r., Urzędu Miasta w Kazimierzu Dolnym w dniach 1 marca do 22 marca 2023 r., Urzędu Gminy Wilków w dniach 15 marca do 6 kwietnia 2023 r. oraz w miejscowości Mięćmierz w dniach 11 marca do 4 kwietnia 2023 r.

Podmioty zainteresowane projektem miały co najmniej 21 dni na składanie uwag i wniosków poczynawszy od dnia 28 lutego 2023 roku.

W ramach konsultacji społecznych nie wniesiono uwag odnośnie projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia rezerwatu przyrody „Mięćmierz”.

Jedynie Klub Przyrodników z siedzibą w Owczarach zawniósł o ustanowienie otuliny rezerwatu, która miałaby chronić rezerwat przed zabudową sąsiednich działek. Otulina nie została wy-

znaczona, gdyż rolę otuliny spełniają: Kazimierski Park Krajobrazowy, specjalny obszar ochrony siedlisk Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 oraz obszar specjalnej ochrony ptaków Małopolski Przełom Wisły PLB140006, w granicach których zlokalizowany jest rezerwat „Mięćmierz”. Ze względu na strukturę własności gruntów sąsiadujących z rezerwatem przyrody (działki prywatne) na chwilę obecną nie jest możliwe formalne wyznaczenie otuliny rezerwatu.

Natomiast duże zainteresowanie, głównie ze strony mieszkańców miejscowości Mięćmierz i Okale oraz Burmistrza Miasta Kazimierz Dolny, wzbudził sam fakt utworzenia rezerwatu przyrody. Najszerzej dyskutowane były kwestie dostępności obszaru rezerwatu dla okolicznych mieszkańców i turystów oraz ograniczeń i korzyści wynikających z jego ustanowienia.

Ponadto Klub Przyrodników z siedzibą w Owczarach oraz Polskie Towarzystwo Botaniczne Oddział Lubelski poparły zasadność ustanowienia niniejszego rezerwatu przyrody, ze względu na unikatowe walory przyrodnicze tego terenu, oraz uznały przedmiotowy rezerwat za obiekt konieczny w krajowej sieci rezerwatów chroniących muraw kserotermiczne.

Projekt niniejszego aktu prawa miejscowego, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 190), został uzgodniony przez Wojewodę Lubelskiego, pismem z dnia 21 kwietnia 2023 roku, znak PN-I.0522.26.2023.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
Arkadiusz Iwanicki
dr inż. Arkadiusz Iwanicki

Naczelnik Wydziału Ochrony
Przyrody i Obszarów Natura 2000
Monika Prasowska
Monika Prasowska

7.05.2023 r.
M. Oleński